

Макаренко В. В.
заступник начальника
відділу Головного управління ДФС в Київській області,
здобувач
Університету ДФС України

Makarenko V. V.
Deputy Chief of Office of Main Department
of the SFS in Kyiv Region,
Degree Seeking Applicant of National University
of State Fiscal Service of Ukraine

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ НАФТОПРОДУКТІВ УКРАЇНИ

IMPROVEMENT OF TAX REGULATION OF THE OIL PRODUCTS MARKET IN UKRAINE

Анотація. У ході аналізу особливостей функціонування ринку нафтопродуктів України виявлено низький рівень регулятивних ефектів акцизного оподаткування, що пов'язано з негативним станом галузі, низькою динамікою формування ефективного ринку, зниженням платоспроможності населення і промислових споживачів. Встановлено, що ключовими елементами функціонування акцизного податку на нафтопродукти та його впливу на сукупний попит має стати сприяння імпортозаміщенню за рахунок стимулювання виробництва вітчизняної конкурентоспроможної продукції та стимулювання інвестиційного попиту з метою підвищення технологічної бази ринку палива. Наголошено на необхідності вдосконалення контролю за виробництвом та обігом пального, що дозволить зменшити негативні ефекти на ринку нафтопродуктів, а також збільшити надходження акцизного податку до бюджету.

Ключові слова: податкове регулювання, акцизний податок, ринок нафтопродуктів, ліцензія, електронна система адміністрування акцизного податку з нафтопродуктів.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку України податкові інструменти регулювання ринку нафтопродуктів, що використовуються як паливо для різних видів транспорту, потребують особливого вдосконалення. Оскільки, ефективність функціонування даного ринку впливає майже на всі галузі національної економіки, і, таким чином, відіграє ключову роль у підвищенні життєвого рівня населення, забезпеченні соціально-економічного зростання країни, виробленні її інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку, посиленні економічної безпеки.

Водночас не вирішеною залишається проблема наявності значної частки нелегального обігу даного виду підакцизних товарів, що потребує корегування застосовуваних заходів державного регулювання даного ринку шляхом оптимізації акцизного оподаткування нафтопродуктів та впровадження нових спеціальних інструментів такого регулювання, до складу яких слід віднести ліцензування та застосування новітніх інструментів адміністрування акцизного податку.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Проблематиці пошуку ефективної моделі податкового регулювання приділяється досить значна увага в дослідженнях науковців та практиків. Зокрема, загальним питанням формування та реалізації акцизної політики присвятили свої праці С. Брехов, В. Коротун, Н. Новицька, Я. Петраков, А. Сколовська, І. Хлебнікова та інші. Водночас подальші трансформаційні процеси в податковій системі України, структурні зміни на ринку товарів під акцизної групи вимагають відповідного реагування та напрацювання нових підходів до підвищення ефективності державної політики у сфері контролю за обігом під акцизних товарів у цілому та нафтопродуктів зокрема.

Відповідно **мета цієї роботи** полягає у визначенні напрямів трансформації застосовуваного нині в Україні механізму податкового регулювання ринку нафтопродуктів з позиції підвищення його ефективності.

Виклад основного матеріалу. Проблематика вдосконалення підходів до здійснення податкового регулювання окремих товарних ринків залишається однією з основних при визначенні напрямів реалізації економічних перетворень в Україні. До таких ринків належить і ринок нафтопродуктів, зважаючи на фіскальну роль акцизного податку в забезпеченні дохідної частини бюджету держави. Крім того, залишається невирішеною проблема сировинної залежності національного паливного комплексу. Крім того, поряд з загальним зниженням рівня виробництва вітчизняних нафтопродуктів значну частину ринку займає контрабандна та контрафактна продукція, безакцизна реалізація якої суттєво впливає на економічну безпеку країни.

Національний ринок нафтопродуктів на сьогодні повністю залежний від зовнішніх ризиків, зокрема і від світових цін на нафту. Також в Україні залишається проблема низької якості нафтопродуктів, що виробляються вітчизняними нафтопереробними заводами. Низький рівень глибини переробки нафти, а також невідповідність продукції міжнародним стандартам та екологічним вимогам створює перешкоди для зростання ефективності вітчизняного виробництва та зумовлює високий рівень залежності України від імпорту нафти та нафтопродуктів [1, с. 115]. Зокрема, з рис. 1 видно, що видобуток нафти та газового конденсату упродовж 2012–2018 рр. скоротився на 12 %, з 2,5 млн т до 2,2 млн т.

Спад виробництва, зумовлений природним виснаженням родовищ, критичною обмеженістю фінансових

ресурсів для модернізації виробничих потужностей, скороченням обсягів інвестицій, які залучаються у сферу паливно-енергетичного комплексу, відсутністю конкурентного середовища серед вітчизняних нафтопереробних заводів призвело до збільшення частки імпорту нафтопродуктів в Україні (рис. 2).

Найбільшими імпортерами, які постачають нафтопродукти в Україну, є «Білоруська нафтова компанія», російська група «Альянс» та румунська компанія Rompetrol Group. При цьому, частка поставок нафтопродуктів, які прямо або опосередковано через білоруські підприємства, контролюються російськими державними нафтовими компаніями, по дизельному пальному досягла – 80%, по скрапленому газу – 75%, по бензинах – 50%. Серед вітчизняних нафтопереробних підприємств лише Кременчуцький НПЗ у Полтавській області, що належить ПАТ «Укртатнафта» та Шебелинський ГПЗ у Харківській області, який знаходиться під управлінням АТ «Укргазвидобування», забезпечують ринок України нафтопродуктами якості Євро 5.

На думку експертів, відсутність мотивацій вітчизняних та зарубіжних інвесторів до фінансування проектів модернізації, відновлення та реконструкції діючих та введення в експлуатацію нових потужностей вітчизняних нафтопереробних підприємств є однією із основних причин занепаду енергетичного ринку України [2]. Зокрема, частка капітальних інвестицій у виробництво коксу та продуктів нафтопереробки в загальному обсязі інвестицій у переробну промисловість упродовж 2010–2018 рр. скоротилась з 4,7% до 1,5% (рис. 3). Темп падіння інвестиційної активності у сфері нафтопереробки становив майже 70%, що більше ніж в інших ланках переробної промисловості.

Відсутність ефективної державної політики структурної перебудови нафтопереробки в Україні зумовлює вразливість національної економіки щодо залежності внутрішнього ринку нафти і нафтопродуктів від коливань обсягів імпорту. А також стрімкого зростання внутрішніх цін на нафтопродукти, що пов'язано із зниженням обмінного курсу гривні до іноземних валют та більшою часткою сировини в кінцевій ціні реалізації.

На динаміку ціноутворення нафтопродуктів також істотно впливає поступове підвищення ставок акцизного податку [3]. Попри зниження фіскального ефекту від вітчизняного виробництва, аналіз надходжень акцизного податку з нафтопродуктів демонструє важливу роль ринку у формуванні доходної частини бюджету, частка якого в середньому становить 6,8% загальних податкових надходжень (рис. 4).

Враховуючи ситуацію на вітчизняному ринку нафтопродуктів такі показники забезпечені переважно за рахунок збільшення обсягів реалізації на митній території України імпортованої продукції, частка яких складає 80% загальних надходжень акцизного податку з палива. Скорочення обсягів видобутку нафти, відсутність інвестицій у геологорозвідувальну роботу, застаріла морально-технічна база нафтопереробних заводів, висока собівартість виробництва, і, як наслідок, значна залежність від імпорту нафто-

продуктів стали негативними результатами функціонування ринку палива та основною загрозою енергетичній безпеці України.

Окрім цього, в умовах низької платоспроможності населення підвищення податкового навантаження за відсутності дієвих інструментів контролю за обігом палива на вітчизняному ринку призвело до появи великої частки

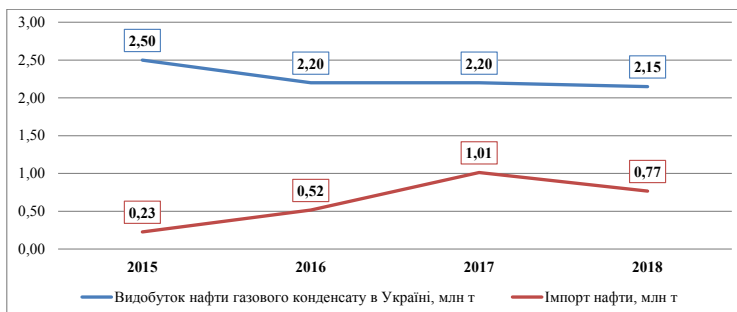

Рис. 1. Динаміка обсягів видобутку та імпорту нафти та газового конденсату в Україні упродовж 2015–2018 рр., млн т

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України

* Дані вказані без урахування тимчасово окупованої території АРК і м. Севастополя.

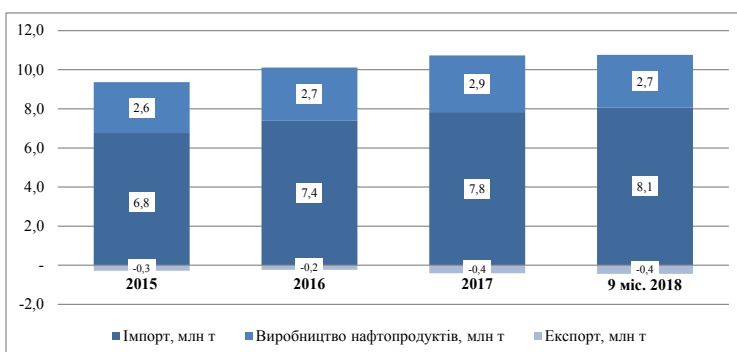

Рис. 2. Баланс ринку нафтопродуктів України упродовж 2015–2018 рр., млн. т

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України та Міністерства енергетики та вугільної промисловості України

* Дані вказані без урахування тимчасово окупованої території АРК і м. Севастополя.

Рис. 3. Динаміка капітальних інвестицій у виробництво продуктів нафтопереробки та їх питома вага в загальному обсязі капітальних інвестицій у переробну промисловість упродовж 2010–2018 рр.

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України

* Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014–2017 рр. без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

тіньової економіки та поширення ухилення від оподаткування. Так, за даними Рахункової палати нелегальний обсяг бензину та дизпалива протягом 2016-2017 рр. склав приблизно 4,6 млн тон, а податкові втрати бюджету від акцизного податку – 25 млрд грн [4]. Роздрібний ринок нафтопродуктів функціонує в умовах прояву недобросовісної конкуренції з боку окремих його учасників, неправомірні дії яких проявляються у вигляді реалізації нафтопродуктів, що не відповідають встановленим стандартам, контрафактних та фальсифікованих нафтопродуктів; змішування нафтопродуктів; здійснення господарської діяльності на ринку нафтопродуктів без отримання необхідних дозволів, ліцензій, погоджень; продажу нафтопродуктів без застосування реєстраторів розрахункових операцій та невідображення у звітності цих господарських операцій; ухилення від оподаткування тощо. Також невирішеною залишається проблема необлікованого видобутку нафти в Україні, а також незаконного ввезення на митну територію України для подальшої переробки нафти і нафтопродуктів, що є ресурсом для нелегального виробництва пального. Все це не тільки позбавляє бюджет податкових надходжень, а й сприяє нерівній конкуренції, оскільки ставить сумнівних платників податків в менш вигідні умови.

Тому регулювання даного ринку повинно реалізовуватися через стратегічні програми мінімізації вище визначених дестабілізуючих факторів. Важливими елементами такої програми є ефективне застосування податкових важелів, а також механізмів адміністративного регулювання.

Акцизний податок залишається основним податковим інструментом регулювання кількісних та якісних показників розвитку ринку нафтопродуктів, що забезпечується шляхом маніпулювання розміром податкового навантаження та диференціацією ставок [5, с. 279]. При цьому, основними передумовами підвищення ефективності акцизного оподаткування нафтопродуктів є: збалансування структурних диспропорцій у споживанні нафтопродуктів

в Україні, зменшення негативного екологічного впливу на навколишнє середовище; впровадження заходів щодо ліквідації нелегального обігу нафтопродуктів [6, с. 58].

Зважаючи на високу залежність України від імпорту нафтопродуктів необхідно створити умови щодо нарощування внутрішнього виробництва. При цьому, підвищення ставок акцизного податку на пальне в умовах економічної кризи, стрімкого знецінення гривні щодо євро та низької купівельної спроможності населення не є економічно та соціально виправданим кроком [7, с. 17]. Водночас застосовувана система диференціації ставок акцизного податку на нафтопродукти в Україні спричинює скорочення споживання бензину та посилює залежність від постачання дизельного палива та скрапленого газу з Росії та Білорусії.

Наголошуючи на необхідності відродження нафтопереробних заводів, вітчизняні експерти пропонують зменшити податкове навантаження на споживання бензину з паралельним його підвищенням для дизельного пального та скрапленого газу (табл. 1).

На нашу думку, впровадження такої норми дозволить в майбутньому не лише зменшити диспропорції на ринку нафтопродуктів та знизити відпускні ціни на бензини для кінцевих споживачів, а й стане стимулом для збільшення внутрішнього виробництва такої продукції в Україні. При цьому, негативний вплив наслідків застосування компенсаційних заходів на рівень цін для кінцевих споживачів буде нівельовано за рахунок зменшення ставок акцизного податку на бензин.

Наступний аргумент на користь зменшення акцизного податку на бензин та його збільшення на дизельне паливо, полягає в тому, що вміст вуглецю в цих двох видах палива і їх теплотворна здатність приблизно однакові. Враховуючи основну ціль екологічної диференціації акцизів на енергетичні товари, яка полягає в скороченні споживання і використання більш шкідливих для навколишнього середовища видів енергетичних товарів, Директива Ради 2003/96/ЄС про реструктуризацію системи Співтовариства

щодо оподаткування енергоносіїв та електроенергії на такі підакцизні товари пропонує приблизно однакові ставки. В Україні різниця між ставками становить 74 євро. З урахування викидів діоксиду вуглецю в атмосферне повітря, як одного із визначальних факторів оподаткування дизельного палива, ставка акцизного податку на такий вид палива має бути на 15% вища, ніж на бензин. У свою чергу, у разі встановлення ставок на основі теплотворної здатності для дизельного палива її розмір був би на 8% вищий. Поєднання цих двох підходів призвело б до диференціації ставок у межах діапазону від 9–15% [5, с. 266]. Окрім цього, в рамках реформи екологічних податків збільшення державних доходів від акцизного податку дозволить державі знизити податки на робочу силу та інвестиції.

Важливим кроком у вирішенні даної проблеми є вдосконалення адміністративних важе-

Рис. 4. Структура акцизного податку з палива та його частка в податкових надходженнях бюджету упродовж 2015–2018 рр.

Джерело: складено автором за даними Державної казначейської служби України

Запропоновані зміни щодо ставок акцизного податку на нафтопродукти в Україні, євро за 1000 л

Нафтопродукти	Ставка акцизного податку, яка діє в Україні, євро за 1000 л	Мінімальна ставка акцизного податку відповідно до Директиви ЄС 2003/96/ЄС, євро за 1000 л	Ставка акцизного податку, яка пропонується, євро за 1000 л
Бензин	213,5	359	164,0
Дизельне паливо	139,5	330	164,0
Скраплений газ	52	125	87

Джерело: складено автором за даними Податкового кодексу України, Європейської комісії [8] та [9]

лів регулювання ринку нафтопродуктів. Оскільки даному ринку притаманні проблеми тінювого виробництва та обігу, контрабандного ввезення, виготовлення фальсифікату та маніпулювання ставками акцизу [5, с. 322].

Вирішення питання тінювого обігу нафтопродуктів тісно пов'язане з якістю палива, що певною мірою спровоковане низькими державними стандартами щодо палива. Протекціоністська політика держави щодо захисту вітчизняних виробників, які переважно більшістю не здатні забезпечити переробку нафти на достатньому рівні призводить до пролонгації застарілих стандартів палива. У свою чергу, нелегальні міні-НПЗ шляхом низько-технологічної переробки нафтопродуктів, їх змішування з різноманітними присадками забезпечують ринок контрафактним паливом. Нині урядовцями країни вживаються заходи щодо реанімації державного контролю за якістю пального шляхом відновлення ефективної роботи лабораторій з контролю якості. Також опрацьовуються варіанти додаткового захисту від фальсифікату шляхом впровадження обов'язкового маркування всіх нафтопродуктів хімічною сполукою унікального складу (маркером), концентрацію якого можна визначити тільки спеціальними реагентами [5, с. 325]. Запровадження даних заходів дозволить ідентифікувати будь-який вид нафтопродукту для контролю за їх виробництвом та обігом, а також сплатою акцизного податку.

Окрім цього державний контроль може бути реалізований за допомогою обміну повідомленнями про рух підакцизних товарів між контролюючим органом та суб'єктами господарювання. Залежно від розвитку інформаційних та комп'ютерних технологій, повідомлення в ряді країн стали надсилати в електронному вигляді, що дозволяє спростити та прискорити відповідні адміністративні дії. У вітчизняній практиці вже є позитивні зрушення в даному напрямку. Зокрема, з 1 квітня 2016 р. в Україні впроваджено *електронну систему адміністрування акцизного податку з нафтопродуктів (далі – СЕАРП)* [11], яка покликана забезпечити ефективний контроль за реалізацією палива на вітчизняному ринку, мінімізувати випадки реалізації необлікованих обсягів палива, покращити адміністрування акцизного податку. Проте, за період функціонування СЕАРП не створило в Україні дієвої системи обліку, яка б надавала можливість ефективно контролювати обіг виробленого та ввезеного на митну територію України пального і забезпечувати дотримання суб'єктами господарювання вимог податкового законодавства.

Враховуючі такі виклики урядом було розроблено та впроваджено подальший комплекс заходів контролю за обігом пального в країні, що дозволять в короткостроковій перспективі зменшити обсяги нелегального обігу на ринку пального, підвищити його конкурентність та інвестиційну привабливість, а також збільшити надходження до державного бюджету [12].

Основні зміни щодо обігу нафтопродуктів стосуються поліпшення адміністрування акцизного податку на паливо, введення ліцензування торгівлі паливом і посилення контролю над використанням авіаційного гасу, зокрема:

- запровадження з 1 липня 2019 р. ліцензування діяльності всіх суб'єктів господарювання, які є власниками або користувачами місць, де вони здійснюють виробництво, зберігання, оптову та роздрібну торгівлю паливом, а також, оптову торгівлю паливом без наявності у них відповідних місць торгівлі. Зберігати пальне без отримання ліцензій мають право бюджетні та комунальні підприємства; підприємства системи державного резерву та підприємства, які зберігають пальне, що споживається

для власних виробничо-технологічних потреб виключно на нафто- та газовидобувних майданчиках, бурових платформах і яке не реалізується через місця роздрібної торгівлі. Запровадження ліцензування операцій з паливом, що відповідає європейській практиці, дозволить очистити ринок від недобросовісних підприємств та підвищити відповідальність за незаконні дії;

- модернізація СЕАРП. Зокрема, замість існуючого агрегованого обліку пального по суб'єкту господарювання з 1 липня 2019 р. впроваджується облік пального по акцизним складам, а також облік транспортних засобів, які переміщують паливо по країні. Для цього уточнено поняття акцизного складу, а також приміщень, які не є акцизним складом. Введено термін «пересувний акцизний склад» - транспортний засіб (автомобільне, залізничне, морське, річкове, повітряне, магістральний трубопровід), на якому пересувається і / або зберігається пальне або спирт етиловий на митній території України;

- поетапне введення системи контролю за обігом та залишками палива в розрізі кодів згідно з УКТ ЗЕД на акцизних складах з використанням витратомірів-лічильників та рівнемірів-лічильників рівня палива в резервуарі. Показники такої системи контролю будуть передаватися до ДФС для співставлення з показниками модернізованої СЕАРП, що дозволить автоматично виявляти необліковані обсяги пального. Акцизні склади, витратоміри-лічильники, рівнеміри та резервуари потрібно зареєструвати в Єдиному державному реєстрі, адміністратором якого є ДФС;

- запровадження контролю за цільовим використанням пального, призначеного для цілей авіаційного транспорту (бензинів авіаційних та палива для реактивних двигунів), а також встановлення відповідальності за використання такого товару не за призначенням. Так, з метою ліквідації найбільш поширеної в Україні схеми ухилення від оподаткування – блендінг авіаційного палива (акцизна ставка 21 €/1000 л) з присадками, який видавався, як дизельне паливо, запроваджується механізм податкового векселя. Виданий імпортером або виробником палива податковий вексель є підставою для реалізації бензинів авіаційних або палива для реактивних двигунів із сплатою акцизного податку за основною ставкою без застосування підвищувального коефіцієнта. У разі нецільового використання такого пального до ставки акцизного податку застосовується підвищувальний коефіцієнт 10.

Висновки. Негативний стан функціонування ринку нафтопродуктів в Україні свідчить про кризову ситуацію в галузі, що потребує негайного реагування у спосіб ведення державної політики щодо забезпечення ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів. Важливими елементами такої політики є використання інструментів податкового регулювання та застосування адміністративних заходів, які закладені в механізм акцизного оподаткування.

З огляду на необхідність підвищення конкурентоспроможності національної економіки, зміцнення економічної та енергетичної безпеки держави до пріоритетних напрямів удосконалення регулювання ринку нафтопродуктів можна віднести такі:

- створення умов для переоснащення виробничих потужностей нафтопереробних заводів та нарощування внутрішнього виробництва;

- розширення бази оподаткування акцизним податком нафтопродуктів шляхом руйнування схем нелегального обігу нафтопродуктів;

- посилення державного контролю за виробництвом та обігом нафтопродуктів, шляхом запровадження інно-

ваційних технологій та вдосконалення існуючих електронних систем контролю.

Впровадження перерахованого комплексу заходів, яке спрямоване на створення ефективної системи моніторингу і контролю за виробництвом, імпортом та обігом

пального, дозволить легалізувати ринок пального, підвищити його якість, зменшити негативні ефекти як для добробуту, так і для вітчизняного ринку нафтопродуктів, а також збільшити надходження акцизного податку до бюджету.

Список використаних джерел:

1. Коротун В. І. Податкове регулювання національного ринку нафтопродуктів. *Науковий вісник Національного університету ДПС України*. 2011. № 4 (55). С. 113–120.
2. Голян В. Український ринок нафтопродуктів: чому держава спостерігає збоку? ZN.UA. 2017. URL: https://dt.ua/energy_market/ukrayinskiy-rinok-naftoproductiv-chomu-derzhava-sposterigaye-zboku-262798.html.
3. Петраков Я. В. Між гармонізацією та фіскалізацією: переосмислюючи роль енергетичних акцизів в Україні. *Бізнесінформ*. № 1. 2017. С. 50–55.
4. Звіт про результати аудиту ефективності функціонування системи електронного адміністрування реалізації пального з метою контролю за надходженням акцизного податку / Рахункова палата України. 2018. URL: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16757634/Zvit_23-2_2018.pdf.
5. Трансформація акцизної політики в Україні: монографія / Коротун В. І., Брехов С. С., Новицька Н. В. та ін.; за заг. ред. В. І. Коротуна. Ірпінь, 2015. 404 с.
6. Новицька Н. Розвиток акцизного оподаткування нафтопродуктів в Україні. *Економіст*. 2014. № 6. С. 56–60.
7. Хлебнікова І. І. Фіскальні та регулятивні ефекти акцизного оподаткування в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / Хлебнікова Інна Ібрагимівна. Ірпінь, 2018. 23 с.
8. Excise Duty on Energy. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/excise-duties-alcohol-tobacco-energy/excise-duties-energy_en.
9. Нафтогазова асоціація пропонує зменшити акциз на бензин і підвищити для дизпалива і скрапленого газу. *Українська енергетика*. 2018. URL: <https://ua-energy.org/uk/posts/naftohazova-asotsiatsiia-proponuie-zmenshyty-aktsyz-na-benzyn-i-pidvyshchyty-dlia-dyzpalyva-i-skraplenoho-hazu>.
10. Швабій К. І., Коротун В. І. *Торгівля і ринок України : темат. зб. наук. пр. Вип. 34*. Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. С. 583–590.
11. Деякі питання електронного адміністрування реалізації пального: Постанова Кабінету Міністрів України №113 від 24 лютого 2016р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-2016-%D0%BF>.
12. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів: Закон України № 2628-VIII від 23 листопада 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-19>.

Анотація. В ході аналізу особливостей функціонування ринку нафтопродуктів України виявлен низкий рівень регулятивних ефектів акцизного налогообложення, що пов'язано з негативним станом галузі, низькою динамікою формування ефективного ринку, зниженням платіжеспособності населення і промислових потребителів. Установлено, що ключовими елементами функціонування акцизного податку на нафтопродукти і його впливу на сукупний спосіб повинно стати соціальне імпортозаміщення за рахунок стимулювання виробництва національної конкурентоспроможної продукції і стимулювання інвестиційного попиту з метою підвищення технологічної бази ринку палива. Відзначено необхідність удосконалення контролю за виробництвом і оборотом горючого, що дозволить зменшити негативні ефекти на ринку нафтопродуктів, а також збільшить надходження акцизного податку до бюджету.

Ключевые слова: налоговое регулирование, акцизный налог, рынок нефтепродуктов, лицензия, электронная система администрирования акцизного налога с нефтепродуктов.

Summary. In the analysis of features of the functioning of the market for oil products in Ukraine, a low level of regulatory effects of excise taxation is revealed that is associated with the negative state of the branch, low dynamics of effective market formation, reduced payment capacity of the population and industrial consumers. It is established that key elements of the functioning of excise tax on oil products and its influence on aggregate demand should be the promotion of import substitution by stimulating the production of domestic competitive products and the promotion of investment demand in order to increase the technological base of the fuel market. The need to improve control over the production and circulation of fuel is emphasized, which will allow reducing negative effects in the oil products market, as well as increasing excise tax revenues to the budget.

Key words: tax regulation, excise tax, oil products market, licence, electronic administration system for excise tax on oil products.